

Länssstyrelsen
Örebro län

Sture Marklund
Direkt: 019-193566
sture.marklund@t.lst.se
Fax: 019-193028

BESLUT
2002-09-13

Dnr: 5112- 06252-2001

Enl sändlista

Länssstyrelsens i Örebro län beslut och föreskrifter angående utvidgning av naturreservatet Harge uddar i Askersunds kommun

BESLUT

Det område som utgörs av del av fastigheten Harge 4:10 i Hammars socken i Askersunds kommun och som framgår av bifogade utdrag ur fastighetskartan, skall av skäl som närmare anges i detta beslut, särskilt skyddas på grund av dess betydelse för kännedomen om landets natur. Länssstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) området som naturreservat.

Naturreservatet skall utgöra en utvidgning av det av länssstyrelsen 2001.05.18 dnr 231-01547-99 beslutade naturreservatet Harge uddar.

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länssstyrelsen med stöd av miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter (samt bestämmelser om förvaltningen) skall gälla beträffande området.

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. medföra ej kopplad hund
2. störa djurlivet
3. göra upp eld annat än på härför anvisad plats
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar

Bilagor:
1. Beslutscharta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar
4. Sändlista

5. plocka blommor, gräva upp eller på annat sätt skada örter, mossor eller lavar
6. tälta
7. cykla annat än på befintlig cykelväg ut till Vännevikens båthamn
8. anordna snitslade spår
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller därmed jämförlig anordning.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för utförandet av miljöövervakning eller naturinventering beställd eller godkänd av länsstyrelsen.

Enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller föreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Motiv till ovanstående föreskrifter

1. Lösspringande hundar kan upplevas som hot mot betesdjuren och i synnerhet mot deras kalvar vilket kan leda till försvarsreaktioner från korna. I ett längre perspektiv skulle detta innebära att bete ej kan bedrivas i reservatet med svåra följder för flora och fauna och svårlösta och kostsamma skötselproblem.
2. En del av målsättningen för reservatet är att skydda den biologiska mångfalden i form av faunan.
3. Eldning i område med betesdjur är olämplig. På hållmarkerna är risken för skogsbrand stor vid oförsiktig eldning. Eftersom mycket av den biologiska mångfald som reservatet avser att skydda därmed skulle hotas är oreglerad eldning klart olämplig.
4. Naturskogens biologiska mångfald är knuten till såväl levande som dött ved- och barksubstrat varför skador på detta ej skall tillåtas.
5. Ett av målen för reservatet är att långsiktigt skydda floran. Reservatet är ett av länets mest besökta och det potentiella plockningstrycket därför mycket högre än i annan allemansrättsligt tillgänglig natur i länet. För att skydda floran och dessutom ge möjlighet för kommande besökare att uppleva icke skövlad natur är denna föreskrift lämplig.
6. Marker med betande nötkreatur är olämpliga för tältning ur säkerhetssynpunkt.
7. Cykling i terräng kan åstadkomma skador på såväl mark som vegetation
8. Onödig skyltning i området förtar upplevelsevärdena i området, kan skada lavflora på gamla ekar och innebära skaderisker för betesdjur.
9. En stigslinga har anlagts i området för att kanalisera besökarna och minska skadorna av besöksstrycket. Ytterligare snitslingar i området skulle förvirra för besökare och dessutom förta en del av naturprägnen.

Inskränkning av och intrång i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, ytbotten eller dräneringsförhållanden
2. anordna upplag
3. anlägga väg eller stig
4. dra fram mark eller luftledning
5. uppföra byggnad eller annan anläggning
6. att anordna eller låta anordna permanenta båtplatser utanför det anvisade område som anges i skötselplan
7. utföra avverkning, gallring eller röjning av något slag, så eller plantera skogsplantor, samla ihop, föra bort eller bränna vindfällan eller andra döda träd eller träddeklar liksom varje annan skogsbruksåtgärd
8. bedriva jakt efter andra fågelarter än änder och gäss
9. uppföra jakttorn, utföra siktröjningar, stödutfodra vilt, samt uttransportera fäلت vilt med motorfordon, annat än med sk ålgdragare eller fyrhjulsmotorcykel

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

Föreskrifterna ovan, gällande allmänheten, gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning inte avsevärt försvåras.

Förvaltning.

1. Syftet med skötseln av reservatet skall vara att främja den biologiska mångfalden i området genom att låta skogsvegetationen få utvecklas fritt mot naturstadier samtidigt som området i lämplig omfattning görs tillgängligt för allmänheten.

BESLUT
2002-09-13

Dnr: 5112- 06252-2001

2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa till beslutet fogad skötselplan, daterad 2002-04-05.
3. Utmärkning av reservatet skall ske i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar.
4. Förvaltare är länsstyrelsen.

Reservatets syfte

Ändamålet med skyddet av Harge uddar skall vara att för kännedomen om landets natur bevara ett vilt, mosaikartat, sprickdalslandskap vid Vätterns norra strand med rik biologisk mångfald knuten till kalkförekomst, betesängar och naturskog. De artgrupper som i synnerhet avses är kärlväxter, marksvampar och mossor. Syftet är också att underlätta för allmänheten att nå Vätterns stränder och uppleva den dramatiska och mångfacetterade Vätternnaturen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

År 1984 beskrevs området i länsstyrelsens naturvårdsöversikt där det klassades med det högsta naturvärdet och med motiv innefattande geovetenskap, landskapsbild, botanik och rörligt friluftsliv. Området avgränsades sedan som riksintresse för naturvård och friluftsliv i samband med den fysiska riksplaneringen. Länsstyrelsen har genom åren diskuterat möjligheterna till säkerställande av riksintresset men har först genom tecknande av intrångsavtal med markägarna till Harge 1:6 i slutet av år 2000 praktiskt kunnat påbörja detta arbete.

Förslag till föreskrifter och skötselplan för området utarbetades därefter på länsstyrelsen under våren 2001 varefter länsstyrelsen 2001.05.18 beslutade att bilda naturreservatet Harge uddar som etapp 1 av säkerställande av riksintresset. Beslutet har överklagats och ligger på Miljödepartementet för prövning.

Länsstyrelsen har därefter gått vidare och tecknat avtal med markägarna till Harge 4:10 om utvidgning av naturreservatet västerut.

Beskrivning av området

Vätternstranden vid Harge uddar utgörs av ett dramatiskt utformat kustparti där sprickdalslandskapet format en strandprofil med djupa, smala vikar mellan karga klippiga bergssträckningar. De inre delarna av vikarna är ofta långgrunda och sandiga.

Skogen domineras av tall med inslag av gran, björk och, asp och tallarna på bergskrönen och i strandbrynen är nedtryckta av vindpåverkan och knotiga.

Betesmarken är till största delen flack och ligger på lersediment där tuvtåteln utgör ett viktigt inslag. Mot höjderna blir betesmarken artrik och i synnerhet på den östra kanten där kalkberggrunden går i dagen.

Bland mossorna kan den mycket sällsynta spädhårgräsmossan (*Cirriphyllum tommarsinii*) och spindelmossan (*Cololejeunea calcarea*) omnämnas och bland svamparna flera arter jordtungor (släktet *Geoglossum*) som alla är bundna till naturbeten med lång hävd.

I kärlväxtfloran finns flera kalkälskande arter som pupurknipprot, skogsknipprot, brudsporre, blodnäva och grusbräcka.

Fågellivet påverkas starkt av närheten till Vättern och de sträck som höst och vår passerar.

Reservatets benämning: Naturreservatet Harge uddar

Kommun: Askersund

Församling: Hammar

Fastigheter: Del av Harge 1:6 (etapp 1) och 4:10

Areal: Totalt 31,5 ha varav 16,3 ha produktiv skogsmark, 5,1 ha bergimpediment, 5,8 ha betesmark, 4,3 ha skiftat vattenområde i Vättern. För utvidgningen gäller total areal av 6 ha varav 5 ha produktiv skogsmark och 1 ha bergimpediment

BESLUT
2002-09-13

Dnr: 5112- 06252-2001

Markägarkategori: Enskilda**Lägesbeskrivning:** 5 km SV Hammars kyrka. X 651720 Y 144935**Förvaltare:** Länsstyrelsen.**Natura 2000:** Del av Harge 1:6 Ingår i EU-s nätverk av skyddade naturområden objektnamn Harge uddar SE 0240120**Arealer i EU-s naturtypsschema:** 32 % av Natura 2000 området upptas av västlig taiga (kod 9020), 24 % av artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (kod 6270), 4 % av klippvegetation på silikatrika sluttningar (kod 8220), 4 % av pionjärvegetation på silikatrika bergytor (kod 8230) och 16 % av oligotrofa minneralfattiga sjöar i slättområden (kod 3130)

MOTIV FÖR BESLUTET

Harge uddar hyser en rik flora och fauna och det ingår i länsstyrelsens uppdrag från riksdag, regering och naturvårdsverk att genomföra skyddet av den biologiska mångfalden. Del av området är föreslaget ingå i EU-s nät av skyddade naturområden, Natura 2000. Harge uddar är dessutom i sin helhet av riksintresse för naturvård.

Naturvärdena i nu aktuellt område är sådana att de kräver omfattande skydd för att bevaras. Detta skydd kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat eller nationalpark. Området har inte sådana egenskaper att de motiverar ett skydd som nationalpark. Området bör därför avsättas som naturreservat.

Detta beslut kan överklagas, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gerd Engman, jämte ledamöterna.

Länsstyrelsen
Örebro län

BESLUT
2002-09-13

Dnr: 5112- 06252-2001

I den slutliga handläggningen av ärendet deltog även programchefen Magnus Eklund, länsjuristen Per Undén samt föredraganden avdelningsdirektören Sture Marklund.

Gerd Engman

Sture Marklund

2002-04-05

Naturreservatet Harge Uddar Etapp 2

Skötselplan

Skötselplan

1. Allmän målsättning
2. Disp och skötsel av mark och vatten
3. Anordningar för rekreation och friluftsliv
4. Tillsyn
5. Uppföljning
6. Finansiering av förvaltningen
7. Skötselplanekarta

1. ALLMÄN MÅLSÄTTNING

Genom i huvudsak fri utveckling av skogen skall den biologiska mångfalden knuten till naturskogsekosystem främjas. Samtidigt skall området i lämplig utsträckning göras tillgängligt för allmänheten.

2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård.

Skötseln skall inriktas så att den biologiska mångfalden knuten till naturskogar främjas.

2.1.1 Skogarna

Skogen skall lämnas till fri utveckling. Promenadstigen genom området skall dock hållas öppen från omkullfallna träd och igenväxning av sly.

2.2 Faunavård och jakt

Jakt kan bedrivas som tidigare med de inskränkningar som föreskrifterna ovan föranleder.

3. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

3.1 Stig och rastplats

En rundslinga skall upprättas i enlighet med bifogad skötselplanekarta. Stigen skall markeras med orange färgmarkeringar på låga stolpar eller på träd i stigriktningen. Rastplats med brandsäker eldstad skall anordnas i anslutning till stigen enligt markering på skötselplanekartan.

3.2 Parkeringsplats

Parkeringsplats finns iordningställd på plats utanför reservatet som anges på skötselplanekartan och som överenskommits med markägarna till Harge 1:6.

BESLUT
2002-09-13

Dnr: 5112- 06252-2001

3.3 Informationstavlor och reservatmarkeringar

Upplysningstavlor och reservatmarkeringar skall uppsättas på i bifogad skötselplan angivna lägen.

4. TILLSYN

Förvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet.

5. UPPFÖLJNING

Uppföljning av målsättningen med reservatet skall ske i mån av tilldelade resurser. Tillståndet hos EU-habitaten och floran skall särskilt följas upp.

6. FINANSIERING AV FÖRVALTNINGEN

6.1 Iordningställande

Material och arbetskostnader för iordningställande av stig med spänger samt av rastplats beräknas kosta c:a 20 000 kr.

6.2 Årlig tillsyn

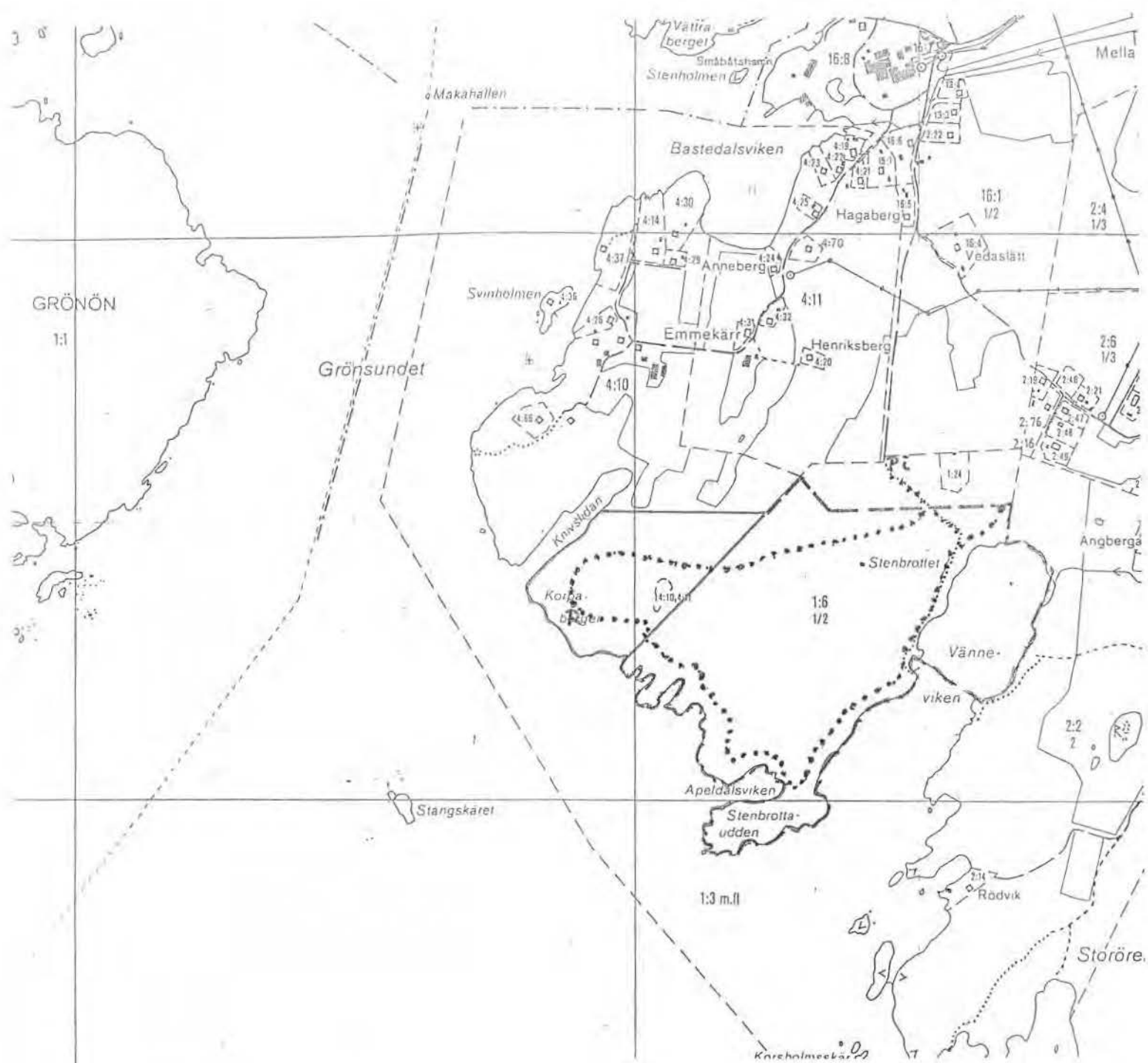
Tillsyn av natur samt servicefunktioner beräknas kosta 2 - 4000 kr per år.

6.3 Uppföljning

Vart 6 år skall uppföljning ske enligt p 5 ovan till en uppskattad kostnad av 50 000 kr. Uppföljningen blir dock beroende av den prioritering av uppföljningsobjekt som skall ske i Natura 2000 nätverket samt av tilldelade resurser.

Bilaga:

1. Skötselplanekarta

Vättern
88."

NATURRESERVATET HARGE UDDAR ETAPP 2 SKÖTSELPLANEKARTA

Utdrag ur fastighetskarta 094 39

Skala 1:10 000

- Reservatsgräns
- - - Gräns för reservat enl beslut 2001-05-18
- ... Stig
- R Rastplats m eldstad
- P Parkeringsplats
- I Informationstavla

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till länsstyrelsen. Tala om i brevet vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange beslutets diarienummer. Tala också om vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas.

Om länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni begärt sänder länsstyrelsen överklagandet vidare till regeringen (miljödepartementet).

Om Ni vill ha ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, tel 019-19 30 00.

Sändlista har ej scannats